

20784
2

2015/2 4F
KÉTNYELVÜ
REMEKMŰVEK

J.

FRANCESCO PETRARCA

DALOSKÖNYVE

FRANKLIN - TÁRSULAT

KÉTNYELVŰ REMEKMŰVEK

SZERKESZTI
HALÁSZ GÁBOR

II

Országos Széchényi Könyvtár

Francesco Petrarca

RIME SCELTE

TESTO ORIGINALE
CON
VERSIONE UNGHERESE
DI

GYÖRGY SÁRKÖZI

SOCIETA FRANKLIN BUDAPEST

Francesco Petrarca

DALOSKÖNYVE

SÁRKÖZI GYÖRGY

FORDÍTÁSA

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

FRANKLIN-TÁRSULAT BUDAPEST

OSZK

Császár Szechenyi Könyvtár

20.784/2

ORSZ. SZÉCHENYI-KÖNYVTÁR	
Növédéknapió	
1944. gy. 1548	sz.

7612 FRANKLIN-TÁRSULATNYOMDÁJA.

Petrárca az európai kultúra egyik legnyugtalanabb korszakában élt. A néha századokig tartó monumentális építkezések, fényes egyházi és világi ünnepek, körmenetek, bevonulások szenzációit irtózatossá, járványok és véres kivégzések megrázó élménye váltogatta. Itália városállamai örök harcban állottak egymással, de a város falai között is pártok öldökölték egymást, a városokat összekötő utak mentén pedig rablók leskelődtek. A félsziget teljes hosszában tele volt menekülőkkel, száműzöttekkel, konspirálókkal. Petrarca is menekülés közben született 1304-ben Arezzóban, ahová apja, a firenzei jegyző, a «feketé» elől futott. Születésének vándor csillaga holtig kísérte: városról-városra költöző családja a provençei Avignonban, a pápák akkori székvárosában telepedett meg, s ez lett az a középpont, ahonnan nyugtalan és kíváncsi útjaira elindult s ahová távoli viszontagságok után sokszor évek múlva visszatért. Megfordult Párisban, Brabantban, Flandriában, Németországban, Itália majd minden nevezetes városában, követségben járt Prágában és egy azóta megcáfolt legenda szerint még Budán is. Színes és változatos életet élt, s ha a dicsőség volt az, amire sorsát főtette, sikeres életet is. Mint avignoni aranyifjú, kedvence volt a társaságoknak, mint udvari ember, kegyeltje a hatalmasoknak, mint a változó, de mindig hódolattal üdvözölt pápák pártfogoltja, megkapta azokat az egyházi szinkrétákat, melyekből írói hivatásának kényelmesen élhetett.

Latin versei és iratai, humanista kutatásai — nem pedig «vulgáris» olasz dalai — fiatalon híressé tették s megszerez-

ték számára azt a dicsőséget, hogy a római Capitoliumon ünnepélyesen költővé koronázták. Tekintélye nagy volt. Költők, tudósok, bíborosok és zsarnokok voltak a barátai s ez utóbbiak mindig szívesen látták vendégül udvarukban. A kor politikai indulatai sem állottak távol tőle, Itália egységének gondolata más nagy szellemekkel együtt az övé is volt s Cola Rienzi forradalmától csak a bukáskor fordult el. 1374-ben Arquában, Pádvia közelében halt meg, a legenda szerint éjszaka, olvasás közben, könyvére bukott fővel.

A természet és a kultúra szépségei iránt egyaránt fogékony szellem és a mozgalmas élet ezernyi élménye azonban éji lepkerajként egyetlen fényforrás körül kering: Petrarca huszonhárom éves korában, az avignoni templomban, a nagypénteki szertartások közben megpillantott egy előkelő és erényes hölgyet, aki férjnél volt s férjét idők folyamán tizenegy gyermekkel ajándékozta meg. Ez a hölgy volt Laura, akit e bizalmas néven századok óta az egész művelt világ ismer. Hogy Petrarcat a találkozás pillanatában csakugyan átjárta-e az a villámcsapásszerű megrendülés, amely évtizedeken át tartó reménytelenség ellenére e hölgyhöz kötötte, avagy csupán a késői troubadour-költészet konvenciója szerint választott benne szent ereklyét, hogy érzés--imitációkból, költői cirádákból, allegóriákból és szójátékokból építsen oltárt fölébe: nem tudhatjuk. A Laura-versek változatos anyaga mindkét föltevés mellett szolgáltat érveket.

Az bizonyos, hogy testi szerelem nem volt közöttük — a tudós férfiú ezirányú vágyait néhány ágyassal elégítette ki. De a vágy éppen azért őrizte meg egy életen át erejét, mert kielégítetlen maradt s mert fojtva, rejtve, földalatti utakon bujdokolva kereste a lelki réseket, amelyeken keresztül áloméletéből világosságra szökhet. Sőt megőrizte

erejét, a végleges lemondás melankóliájába burkolva, még akkor is, mikor Laurát egy országokon végigszántó pestis-járvány elragadta. Petrarca szerelme — mint minden troubadour-szerelme — nem a test világában játszódtott le, hanem a képzeletében: de nem a képzelet hideg ürében, hanem a vágysarkalta fantázia meleg levegőjében. E nélkül a mégis szinte testi telítettség, érzelmi valóság nélkül elképzelhetetlen az a gazdag hangszerelés, az a sok, rebbenésnyi változat, amelyet egyetlen téma fakasztott Petrarca lantján. Petrarca ebben a képzelt-valóságos élményben fedezte föl századokra a szerelem új nyelvét, s legalább is a kesergő szerelem gazdag érzéskincsét: s igazi nyelvet csak az élet és élmény hozhat létre, a kigondolt, mesterséges nyelvek hamar elszorvadnak.

De bizonyos az is, hogy a költő, aki jobblábával egy új tartomány határát lépte át, baljával még ott állt az amour courtois hagyomány-földjén. Akármit is érzett, az érzést megtetétzte a játékkal is, azzal a ma már kellemetlenül üresnek ható, de a középkor szimbólum-világában talán távolibb gondolatkapcsolatokat elindító játékkal, amely nem egy versét élvezhetetlenné teszi. Mesterkéltszerű versformák (sestínák, madrigálok, balláták), tudós allegóriák, Laura nevével való szüntelen negédeskedések (a név apró mutációkkal babérfát, dicsfényt, levegőt, aranyat is jelent), riasztó okoskodások tizedelik a Canzoniere több, mint 300 szonettjét, canzoneját s egyéb olasz versét.

E válogatott gyűjteményből elsősorban ezeket az elfonnyadt virágokat vetettük ki. Ami ma is friss, aminek színei ma is gyönyörködtetnek, még ha itt-ott a multból megidézett mesterművek körül elkerülhetetlenül ottlengő enyhe hervadás-illat csap is meg bennünket, annak javát próbáltuk itt csokorba gyűjteni. Természetesen másvalaki tán más verseket válogatott volna össze, hiszen ahány kom-

mentátora volt a költőnek, mind más-más válogatással jelölte ki a Canzoniere színe-javát; nem is szólva a korok változó ízléséről.

Akadhat olyan mai olvasó is, aki egyhangúnak ítéli az állandó szonett-formát. Csakugyan, lényegében a szonett is mesterkélt versalak, de hogy a középkori versformák közül mégis éppen ez őrizte meg életerejét századokon át, elsősorban Petrarca hatása alatt, azt mutatja, hogy mesterkéltsege összevág a versépítés belső törvényével. Mint a csontváz, amely az emberi ideál-típus hordozója, a szonett csontváza is egy költői ideál-alak harmonikus, tömör, kellemes vonalait szabja meg. A szonettek közé fölveltünk mutatóba néhányat a nagy canzonék közül is, nemcsak a változatosság kedvéért, hanem hogy bemutassuk Petrarca nagylélekzetű líráját is. Kötetünket a Boldogságos Szűzhöz intézett könyörgés zárja, Macaulay szerint a világ-irodalom legszebb himnusza.

Oly korból valók e dalok, amelyben az emberiség egyik legnagyobb válságával vívódott. Az egyik nagy szellemi rendszer már elégtelennek látszott, bomladozott, a másik még alig derengett. Az elégedetlen lelkek ilyenkor a múltban keresik a még bizonytalan jövő előképét. Petrarca is, az első humanisták egyike, a klasszikus kor emlékeit gyűjtögetve s magyarázva próbálta a példaadó múlt kapuját felnyitni. Korában ennek köszönhette hírért-nevét. A következő századoknak azonban nem a múlt fölidézése őrizte meg művét, hanem a jövő előreérzése. Petrarca sokban úgy érzett már, mint a modern ember, mint a XIX. század szentimentális szerelmese, mint a XX. század önmaga lelkének titkaira hallgatódzó magányosa. Daloskönyvében azért tudunk gyönyörködni ma, mert magunk is kissé Petrarcák vagyunk s Petrarca is kissé mihozzánk volt hasonló.

SÁRKÖZI GYÖRGY

DALOK LAURA ÉLETÉBEN

OSZK
Országos Széchényi Könyvtár

I.

*Voi ch'ascoltate in rime sparse il suono
Di quei sospiri ond'io nudriva 'l core
In su 'l mio primo giovanile errore,
Quand'era in parte altr'uom da quel ch'i' sono ;*

*Del vario stile, in ch'io piango e ragiono
Fra le vane speranze e 'l van dolore,
Ove sia che per prova intenda amore,
Spero trovar pietà, non che perdono.*

*Ma ben veggio or sì come al popol tutto
Favola fui gran tempo ; onde sovente
Di me medesmo meco mi vergogno :*

*E del mio vaneggiar vergogna è 'l frutto,
E 'l pentèrsi, e 'l conoscer chiaramente
Che quanto piace al mondo è breve sogno.*

I.

Kik hallgatjátok szerteszórt dalokban
a sóhajok hangját, melyek szivemben
búgtak tévelygő ifjú éveimben,
mikor részben más voltam, mint ki mostan ;

a váltott hangért, min sírtam s daloltam
hiú remények közt s kétségeimben,
bocsánatát s részvétét adja minden
társam, ki próbát tett szerelmi gondban.

Ma látom már és szégyellem miatta
magam magam előtt mostan gyakorta :
mindenki csúfja voltam s hiuságom

a szégyent és a bánatot fiadzta
s azt, hogy tudom már megvilágosodva :
e földön a gyönyör csak röpke álom.

II.

*A piè de' colli ove la bella vesta
Prese de le terrene membra pria
La donna, che colui ch'a te n'envia
Spesso dal sonno lagrimando desta;*

*Libere in pace passavam per questa
Vita mortal, ch'ogni animal desia,
Senza sospetto di trovar fra via
Cosa ch'al nostr' andar fosse molesta.*

*Ma del misero stato ove noi semo
Condotte da la vita altra serena,
Un sol conforto, e de la morte, avemo:*

*Che vendetta è di lui, ch'a ciò ne mena;
Lo qual in forza altrui, presso a l'extremo,
Riman legato con maggior catena.*

II.

(A szonettet azok a madarak mondják el, amelyeket a költő
Laura szülőfalujának környékén fogott és ajándékba küld egy
barátjának.)

Hol földi tagjait oly égi szépen
ékesítette föl a Hölgy, ki végett
küldőnk álmából sírva gyakran ébredt,
a dombok alján éltünk békeességben

és szabadon : halandó életében
csak erre vágyik minden földi féreg,
s nem gyanítottuk, hogy utunkba téved,
ki megzavarja röptünk majd kevélyen.

De bármilyen sanyaru most lakásunk,
mely boldog életünket törte össze,
a halálért is van vigasztalásunk :

hogy az, ki hozzád küldött megkötözve,
lakol, mert jobban megkötözve nálunk
más rabságában senyved mindörökre.

III.

*Se la mia vita da l'aspro tormento
Si può tanto schermire e da gli affanni,
Ch'i' veggia per virtù de gli ultimi anni,
Donna, de' be' vostr'occhi il lume spento;*

*E i cape' d'oro fin farsi d'argento,
E lassar le ghirlande e i verdi panni,
E 'l viso scolorir, che ne' miei danni
A' llamentar mi fa pauroso e lento;*

*Pur mi darà tanta baldanza Amore,
Ch'i' vi discovrirò de' miei martìri
Qua' sono stati gli anni e i giorni e l'ore:*

*E se 'l tempo è contrario a i be' desiri,
Non fia ch'almen non giunga al mio dolore
Alcun soccorso di tardi sospiri.*

III.

Ha életem a kintől és a gondtól
megóvni legalább addig tudom, míg
szép szemeidben minden fény elomlik,
s a vénség benned mindent összerombol,

aranyhadj ezüstfehérre tompul,
nem öltöd föl füzéres, tarka holmid,
s fakó orcád ahhoz már nem hasonlít,
amely előtt halk sóhaj lett jajomból:

akkor tesz majdan Ámor oly merésszé,
hogy elmondjam, hány év, nap, mennyi óra
volt életemben a kínszenvedése.

S noha e kor már vágyam csúfolója,
fájdalmam mégis enyhül egy kevéssé,
ha késő sóhaj kel késői szóra.

IV.

*Io mi rivolgo indietro a ciascun passo
Col corpo stanco, ch'a gran pena porto;
E prendo allor del vostr'aere conforto,
Che 'l fa gir oltra, dicendo: Oimè lasso!*

*Poi, ripensando al dolce ben ch'io lasso,
Al camin lungo et al mio viver corto,
Fermo le piante sbigottito e smorto,
E gli occhi in terra lagrimando abasso.*

*Talor m'assale in mezzo a' tristi pianti
Un dubbio: come posson queste membra
Da lo spirito lor viver lontane?*

*Ma rispondemi Amor: Non ti rimembra
Che questo è privilegio de gli amanti,
Sciolti da tutte qualitali umane?*

IV.

(Amikor a költő egyidőre elutazott.)

Minden lépésnél vissza-visszanézek,
kínnal vonszolva elcsigázott testem,
s közeledből erőt ha meritettem,
megyek tovább, mondván: jaj, gyenge lélek!

Ó, hosszú az ut és rövid az élet,
s a szép napok tűntét hogy észbevettem,
megállok gyötrötten, magamfeledten,
s könnyeborult szemem a földre réved.

S míg sirdogálok s könnyeim peregnek,
kétség támad bennem: tovább hogy élhet
e test lelkétől megrabolva, távol?

S Amor felel: nem tudod és nem érzed?
Kiváltsága ez a szerelmeseknek,
kik mentek minden emberi igától.

V.

*Mòvesi il vecchierel canuto e bianco
Del dolce loco ov'ha sua età fornita,
E da la famigliuola sbigottita
Che vede il caro padre venir manco ;*

*Indi traendo poi l'antiquo fianco
Per l'extreme giornate di sua vita,
Quanto più pò col buon voler s'aita,
Rotto da gli anni e dal camino stanco ;*

*E viene a Roma, seguendo 'l desio,
Per mirar la sembianza di Colui
Ch'ancor lassù nel ciel vedere spera.*

*Così, lasso !, talor vo cercand'io,
Donna, quanto è possibile, in altrui
La disiata vostra forma vera.*

V.

Havas fejével indul az atyóka
a drága helyről, éltét hol leélte,
és a kicsiny család, reszketve érte,
sokáig néz az eltávolodóra.

Ő meg vén csontjait vonszolja Róma
felé, az élet alkonyához érve,
s bizony csupán a jószándék vezére,
mert kortól s úttól tört egész valója ;

s eléri vágya városát egy este,
hogy lássa annak, kit majdan szeretne
látni az égben, földi arcvonását.*

Szép Hölgyem, én is így járok, keresve
téged másokban : vajjon hogy lehetne
meglelni vágyott képed talmi mását.

* Róma egyik szent ereklyéje a Veronika-kendő, mely Krisztus vonásait őrzí.

VI.

*Son animali al mondo de sì altera
Vista, che 'n contr'al sol pur si difende:
Altri, però che 'l gran lume gli offende,
Non escon fuor se non verso la sera:*

*Et altri, col desio folle che spera
Gioir forse del foco perchè splende,
Provan l'altra virtù, quella che 'ncende.
Lasso! el mio loco è 'n quest'ultima schera.*

*Ch'i' non son forte ad aspettar la luce
Di questa donna, e non so fare schermi
Di luoghi tenebrosi o d'ore tarde:*

*Però con gli occhi lagrimosi e 'nfermi
Mio destino a vederla mi conduce:
E so ben ch'i' vo' dietro a quel che m'arde.*

VI.

Sok állat van e földön, mely merészen
tekint a napba, nem fél, hogy vakítja;
mások meg a fénytől riadva vissza
csak este kelnek útra, vaksetétben.

Örömrre vár más a tűz tengerében,
mert tündököl, s míg őrült vágy vadítja,
megég, másik hatalmát nem gyanítva —
itt van helyem, ezek seregletében,

mert nincs erőm Hölgyem fényébe, mintegy
a napba nézni és árnnyal fedett hely,
vagy esti óra nem nyujt menedéket.

De sorsom, hogy könnyes, beteg szemekkel
mégis szünetlen őreá tekintsek,
és jól tudom, hogy egyszer csak megégek.

VII.

*Quanto più m'avicino al giorno extremo
Che l'umana miseria suol far breve,
Più veggio il tempo andar veloce e leve,
E 'l mio di lui sperar fallace e scemo.*

*I' dico a' miei pensier: Non molto andremo
D'amor parlando omai, chè 'l duro e greve
Terreno incarco, come fresca neve,
Si va struggendo: onde noi pace avremo;*

*Perchè con lui cadrà quella speranza
Che ne fe' vaneggiar sì lungamente,
E 'l riso e 'l pianto, e la paura e l'ira.*

*Sì vedrem chiaro poi come sovente
Per le cose dubbiose altri s'avanza,
E come spesso indarno si sospira.*

VII.

Minél közelebb ér hozzám a végső
nap, ember-kínjainknak szüntetője,
annál inkább látom, hogy száll előre
időm s reményem benne mitsemérő.

A szerelemről elmélkedni késő,
mikor lelkünknek durva földi bőre
lassan leolvad, mint a hegytetőre
hullott hó s már a béke, már a vég jó :

mert véle tűnik el az a reményem,
mely csalfán éltetett olyan sokáig,
s a szív haragja, kacaja, sirása.

Ily módon tisztán látjuk majd egészen :
az ember gyakran kétesért tusázik,
gyakran meg csak sóhajtozik hiába.

VIII.

*Già fiammeggiava l'amorosa stella
Per l'oriente, e l'altra, che Giunone
Suol far gelosa, nel septentrione
Rotava i raggi suoi lucente e bella:*

*Levata era a filar la vecchiarella,
Discinta e scalza, e desto avea 'l carbone,
E gli amanti pungea quella stagione
Che per usanza a lagrimar gli appella:*

*Quando mia speme, già condotta al verde,
Giunse nel cor, non per l'usata via,
Che 'l sonno tenea chiusa e 'l dolor molle;*

*Quanto cangiata, oimè, da quel di pria!
E pareva dir: Perchè tuo valor perde?
Veder quest'occhi ancor non ti si tolle.*

VIII.

(Hajnali látomás a beteg Lauráról.)

Keleten már lángolt a szerelemnek
szép csillaga és az északra szálló
fényes szekér, a hét csillagból álló,
sugarakat lövellve elkerengett;

rokkához kelt anyó, amint derengett,
s borzas-mezítláb fújta a parázsló
szenet; itt volt a szeretőkre váró
bús óra, melyben sírnak és merengnek.

Ekkor tűnt föl már-már halott Reményem
szivemben és nem a szokásos úton,
mit álom zár s a nedvesujju bánat.

Mennyire más volt, mint valaha régen!
Ne félj! mintha így szólott volna sűgön,
még láthatod szemem s megnyílni számat.

IX.

*Solo e pensoso i più deserti campi
Vo mesurando a passi tardi e lenti;
E gli occhi porto, per fuggire, intenti
Ove vestigio uman l'arena stampi.*

*Altro schermo non trovo che mi scampi
Dal manifesto accorger de le genti;
Perchè negli atti d'allegrezza spenti
Di fuor si legge com'io dentro avampi.*

*Sì ch'io mi credo omai che monti e piagge
E fiumi e selve sappian di che tempre
Sia la mia vita, che'è celata altrui.*

*Ma pur sì aspre vie nè sì selvagge
Cercar non so, ch'Amor non venga sempre
Ragionando con meco, et io con lui.*

IX.

Magányosan, mélézó baktatással
járom a csöndes, elhagyott mezőket,
s szemem vigyázva les, nagy kerülőket
teszek, hogy emberek nyomát se lássam.

Nem tudom elterelni semmi mással
arról, mi immár oly szembetűnő lett,
figyelmük ; csüggedésem mind erősebb,
s arcomon ég, hogy lelkem telt parázssal ;

úgy hogy, hiszem, a hegyek és a dombok,
folyók és erdők tudják már, miféle
rejtett siralmú élet az enyém is.

De bármi zord s vad utakon bolyongok,
nincs oly vad út, hol Ámor ne kísérne,
vitázva és perelve ő is, én is.

X.

*Se mai foco per foco non si spense,
Nè fiume fu già mai secco per pioggia,
Ma sempre l'un per l'altro simil poggia,
E spesso l'un contrario l'altro accense;*

*Amor, tu che' pensier nostri dispense,
Al qual un'alma in duo corpi s'appoggia,
Perchè fai in lei, con disusata foggia,
Men, per molto voler, le voglie intense?*

*Forse, sì come 'l Nil d'alto cagendo
Col gran suono i vicin' d'intorno assorda,
E 'l Sole abbaglia chi ben fiso 'l guarda,*

*Così 'l desio, che seco non s'accorda,
Ne lo sfrenato obietto vien perdendo;
E per troppo spronar la fuga è tarda.*

X.

Ha tűz a tüzet nem oltotta még el,
s folyót az eső ki nem szárította,
de két hasonló egymást csak fokozza,
s a fél is gyakran nő ellenfelével:

Ámor ki minden gondolatra nézel,
s kit vall a lélek két testben lakozva,
a vágyakat, ha szállnának magosra,
mért gyöngited meg szokatlan szeszéllyel?

Talán miként a Nílus vízése
a környéket nagy zúgva siketíti,
s a Nap a belenézőt megvakítja,

vágyunk — magával mely nem egyezik ki —
úgy veszti el nagy féktelenkedése
s futtában a sarkallás tartja vissza.

XI.

*Perch'io t'abbia guardato di menzogna
A mio podere et onorato assai,
Ingrata lingua, già però non m'hai
Redduto onor, ma fatto ira e vergogna:*

*Chè quando più 'l tuo aiuto mi bisogna
Per dimandar mercede, allor ti stai
Sempre più fredda; e se parole fai,
Son imperfette, e quasi d'uom che sogna.*

*Lagrime triste, e voi tutte le notti
M'accompagnate, ov'io vorrei star solo,
Poi fuggite dinanzi a la mia pace;*

*E voi, sì pronti a darmi angoscia e duolo,
Sospiri, allor traete lenti e rotti.
Sola la vista mia del cor non tace.*

XI.

A hazugságtól óvtalak serényen,
hálátlan nyelvem, s kellő tiszteletben
tartottalak téged, nem úgy te engem,
miattad csak baj szállt fejemre s szégyen:

mikor lehetnél szószólóm, segédem,
jutalmamat hogy kérd, hallgatsz meredten,
s ha szólsz, mint rossz álomban, engedetlen
szóval hebegsz és csonka lesz beszédem.

Szomorú könnyeim, ti éjről-éjre
velem vagytok, mikor volnék magamban,
aztán megfuttok békeangyalomtól;

s ti sóhajok, kik fájon s lankadatlan
szálltok, megtörtök őelébe érve.
Csak arcom nem hallgat búmról-bajomról.

XII.

*Ne la stagion che 'l ciel rapido inchina
 Verso occidente, e che 'l dì nostro vola
 A gente che di là forse l'aspetta;
 Veggendosi in lontan paese sola,
 La stanca vecchiarella pellegrina
 Raddoppia i passi, e più e più s'affretta:
 E poi così soletta
 Al fin di sua giornata
 Talora è consolata
 D'alcun breve riposo, ov'ella oblia
 La noia e 'l mal de la passata via.
 Ma lasso!, ogni dolor che 'l dì m'adduce
 Cresce qualor s'invia
 Per partirsi da noi l'eterna luce.
 Come 'l Sol volge le 'nfiammate rote
 Per dar luogo a la notte, onde discende
 Dagli altissimi monti maggior l'ombra,
 L'avarò zappador l'arme riprende,
 E con parole e con alpestri note
 Ogni gravezza del suo petto sgombra;
 E poi la mensa ingombra
 Di povere vivande,
 Simili a quelle ghiande
 Le qua' fuggendo tutto 'l mondo onora.
 Ma chi vuol, si rallegri ad ora ad ora:
 Ch'ì pur non ebbi ancor, non dirò lieta,
 Ma riposata un'ora,
 Nè per volger di ciel nè di pianeta.*

XII.

Midőn az ég gyorsan hajol nyugatra
s elszáll a nappal, hogy világot adjon
azoknak, kik talán eminnen várják,
az elcsigázott vén zarándokasszony,
ki messze földön baktat elhagyatva,
kettőzi léptét s meggyorsítja jártát :
s bár árvánál is árvább,
napjának vége jőve,
rövid kis pihenője
megvíasztalja és felejti megtett
útjának kínját s a vállalt keresztet —
de bús szívem, amely enyhülne jöttén
a napnak, újra reszket,
ha távolodni készül az örök fény.
Midőn elszáll a Nap tüzes kerékkel
s helyét az éjnek adja át, ahonnan
magas hegynél magasabb árny lebeg le,
a fősvény pór szerszámain halomban
lerakva, harsány nótával s beszéddel
lerázza búját, mit rejt durva keble,
s asztalhoz telepedve
falja szegényes étkét,
makkszerű estebédjét,
mit tisztel a világ, de futja félve ;
csak énnekem, ha vágyom egy kevéske
örömré tán, nem jut nyugalmas óra,
vidámról nem beszélve,
égborulatra, csillagfordulóra.

Quando vede 'l pastor calare i raggi
 Del gran pianeta al nido ov'egli alberga,
 E 'nbrunir le contrade d'oriente,
 Drizzasi in piedi e co l'usata verga,
 Lassando l'erba e le fontane e i faggi,
 Move la schiera sua soavemente;
 Poi lontan da la gente,
 O casetta o spelunca
 Di verdi frondi ingiunca;
 Ivi senza pensier s'adagia e dorme.
 Ahi crudo Amor!, ma tu allor più m'informe
 A seguir d'una fera che mi strugge
 La voce e i passi e l'orme,
 E lei non stringi che s'appiatta e fugge.
 E i naviganti in qualche chiusa valle
 Gettan le membra, poi che 'l Sol s'asconde,
 Sul duro legno e sotto a l'aspre gonne.
 Ma io, perchè s'attuffi in mezzo l'onde,
 E lasci Ispagna dietro a le sue spalle
 E Granata e Marrocco e le Colonne,
 E gli uomini e le donne
 E 'l mondo e gli animali
 Aquetino i lor mali,
 Fine non pongo al mio obstinato affanno,
 E duolmi ch'ogni giorno arroge al danno;
 Ch'i' son già, pur crescendo in questa voglia,
 Ben presso al decim'anno,
 Nè poss'indovinar chi me ne scioglia.

Midőn a pásztor már sápadni látja
 sugarait a Napnak, mely robotját
 elvégezé s szürkül kelet vidéke,
 föltápáskodva fogja régi botját,
 s füvet, fát, forrást hagyván, indulásra
 nógatja nyáját pihenőhelyére,
 és kunyhóját elérve
 távol a nagyvilágtól,
 zöld lombot tép az ágról,
 elszórja, rádől s alszik rendületlen.
 Te meg csak biztatsz, Ámor, hogy kövessem
 a vad léptét, nyomát, hangját, ki vérem
 venné talán kegyetlen,
 de meglapul s fut, el nem éred s érem.
 És a hajósok is egy zárt öbölben
 napnyugtakor lerogynak, mint a hullák
 kemény deszkákra, durva, rossz gunyában, —
 de én, ha fojtogatna már a hullám,
 s Marokkó, Granada régen mögöttem
 volna, s a két Oszlop* Hispániában,
 s nő, férfi, átálában
 az ember és az állat
 már mind bajába fáradt :
 akkor sem tudnék búmnak vetni véget,
 s fáj, hogy időm elvész, hiába élek,
 mert múlnak a napok, s csaknem tiz éve,
 hogy édes tűzben égek ;
 és nem tudom, ki ment meg tőle végre.

* Herkules oszlopai : a gibraltári szoros neve az ókorban.

*E perchè un poco nel parlar mi sfogo,
Veggio la sera i buoi tornare sciolti
Da le campagne e da' solcati colli.
I miei sospiri a me perchè non tolti
Quando che sia? perchè no 'l grave giogo?
Perchè dì e notte gli occhi miei son molli?
Misero me! che volli,
Quando primier sì fiso
Gli tenni nel bel viso,
Per iscolpirlo, imaginando, in parte
Onde mai nè per forza nè per arte
Mosso sarà, fin ch'i' sia dato in preda
A chi tutto diparte?
Nè so ben anco che di lei mi creda.
Canzon, se l'esser meco
Dal matino a la sera
T'ha fatto di mia schiera,
Tu non vorrai mostrarti in ciascun loco:
E d'altrui loda curerai sì poco,
Ch'assai ti fia pensar di poggio in poggio
Come m'ha concio 'l foco
Di questa viva petra ov'io m'appoggio.*

Hadd könnyítsem magam még énekemmel :
látom, az ökrök jármuk vetve térnek
haza dombról, mezőről estelente.
Hát sóhajaim egyre mért kísérnek,
nehéz igám miért nem hull le egyszer?
Könny éjjel-nappal mért szökik szemembe?
Ó, mért jutott eszembe
szemem reászegezni,
szép arcát nézve ennen -
magamba mért kívántam vésni képét,
kimosni hogy ne tudja csel s merészség,
míg el nem hullok, zsákmányául esve
annak, mindent ki széttép?
S még róla sem hiszem, hogy megtehesse.
Kis dal, ha társam voltál
reggeltől fogva estig,
tudod, ki itt növekszik
nyájamban, másfelé el nem botorkál,
s dicséretért más senkinek se szolgál.
gondolj csak arra a dombos mezőben,
hogy egy élő szobornál,
mely támaszom, hogyan megperzselődtem.

XIII.

*Benedetto sia 'l giorno e 'l mese e l'anno
E la stagione e 'l tempo e l'ora e 'l punto
E 'l bel paese e 'l loco ov'io fui giunto
Da duo begli occhi che legato m'hanno;*

*E benedetto il primo dolce affanno
Ch'i' ebbi ad esser con Amor congiunto,
E l'arco e le saette ond'i' fui punto,
E le piaghe che 'n fin al cor mi vanno;*

*Benedette le voci tante ch'io,
Chiamando il nome de mia donna, ho sparte,
E i sospiri e le lagrime e 'l desio;*

*E benedette sian tutte le carte
Ov'io fama l'acquisto, e 'l pensier mio,
Ch'è sol di lei, sì ch'altra non v'ha parte.*

XIII.

Áldott a nap, a hó, az év s az évnek
ama szaka, órája, perce s egyben
a szép ország is, melyben rabja lettem
két szép szeme bűvös tekintetének.

Áldottak az első gondok s remények,
melyeknek árán elszerelmesedtem,
s az íj, s a nyíl, melytől sebet szereztem,
s a sebek is, melyek szivemben égne.

Áldottak hangjaim, mik szerteszálltak,
Hölgyem nevét búgván a messzeségben,
s a sóhajok, a könnyek és a vágyak ;

s áldott minden lap, melyen megkísértem
dalolni őt ; s a gondolat, mi szárnyat
nem kap más senkiért, csupán csak érte.

XIV.

*Io son sì stanco sotto 'l fascio antico
De le mie colpe e de l'usanza ria,
Ch'i' temo forte di mancar tra via
E di cader in man del mio nemico.*

*Ben venne a dilivrar mi un grande amico,
Per somma et ineffabil cortesia;
Poi volò fuor de la veduta mia,
Sì ch'a mirarlo indarno m'affatico.*

*Ma la sua voce ancor qua giù rimbomba:
— O voi che travagliate, ecco 'l camino;
Venite a me, se 'l passo altri non serra. —*

*Qual grazia, qual amore, o qual destino
Mi darà penne in guisa di colomba,
Ch'i' mi riposi e lèvimi da terra?*

XIV.

Úgy elfáradtam sok-sok nemtelenség
és megszokott bűn régi járomában,
hogy félek, görbe útra tér a lábam,
s még ellenségemnek kezébe esnék.

A nagy barát eljött, hogy el ne vesznék,
a végtelen jóság, a makulátlan,
s aztán elszállt, többé sohase láttam,
szemeim őt hiába is keresnék.

De még itt zeng közöttünk égi hangja :
Kik megfáradtatok, hozzám vegyétek
utatok, gát közénk már nem kerülhet !

Mily szeretet, mily irgalom, mi végzet
ad tollat, hogy miként erdők galambja
majd megpihenve én is fölrepüljek?

XV.

*Erano i capei d'oro a l'aura sparsi,
Che 'n mille dolci nodi gli avolgea;
E 'l vago lume oltra misura ardea
Di quei begli occhi, ch'or ne son sì scarsi;*

*E 'l viso di pietosi color farsi,
Non so se vero o falso, mi pareva.
I' che l'esca amorosa al petto avea,
Qual meraviglia se di subito arsi?*

*Non era l'andar suo cosa mortale,
Ma d'angelica forma; e le parole
Sonavan altro che pur voce umana.*

*Uno spirto celeste, un vivo Sole
Fu quel ch'i' vidi; e se non fosse or tale,
Piaga per allentar d'arco non sana.*

XV.

Arany haja szétszóródott a szélben,
amely ezer fürtöt sodort belőle,
és lángolt szép szemének fényesője ;
ma gyér szikrákat hullogat szerényen.

Arcának pírját részvétnek reméltem,
— reményem, nem tudom, nem volt-e dőre —
szivem a vágnak már átjárta töre,
csoda-e hát, ha fölgyult ily veszélyben?

Járása angyalé volt, nem halandó
lényé s szavában annyi égi kellem
csengett egykor, hogy hallatára sírnál.

A Nap leánya volt, mennyei szellem ;
s hiába, hogy mindez hamar-mulandó,
vérzik a seb, bár nem feszül az íj már.

XVI.

*Cesare, poi che 'l traditor d'Egitto
Li fece il don de l'onorata testa,
Celando l'allegrezza, manifesta
Pianse per gli occhi fuor, sì come è scritto ;*

*Et Anibàl, quando a l'imperio afflitto
Vide farsi fortuna sì molesta,
Rise fra gente lagrimosa e mesta,
Per isfogare il suo acerbo despetto:*

*E così avèn che l'animo ciascuna
Sua passion sotto 'l contrario manto
Ricopre co' la vista or chiara or bruna ;*

*Però, s'alcuna volta io rido o canto,
Fàcciol perch'i' non ho se non quest'una
Via da celare il mio angoscioso pianto.*

XVI.

Cézár, mikor a tisztelt főt fogadta
az áruló egyiptomi kezéből,
mitsem mutatva torz örvendezésből,
így szól az írás, fennszóval siratta.*

És Hannibál, amikor megriadva
országát verni látta szörnyű véstől,
a zokogók közt kacagott vitézül,
így öntve ki dühét s bűját miatta.

Így rejti minden lélek azt, mit érez,
ellenkező ruhába, hófehéret
gyászához öltve, gyászost öröméhez.

S ha nevetek vagy ajkamon kel ének,
teszem, mivel egyetlen menedék ez,
hogyan elrejtsem szavát a szenvedésnek.

* Mikor Pompeius a polgárháborúban vereséget szenvedett, Egyiptomba menekült: Egyiptom királya azonban meggyilkoltatta és elküldte fejét Cézárnak.

XVII.

*Chiare, fresche e dolci acque,
 Ove le belle membra
 Pose colei che sola a me par donna;
 Gentil ramo, ove piacque,
 Con sospir mi rimembra,
 A lei di fare al bel fianco colonna;
 Erba e fior 'che la gonna
 Leggiadra ricoverse
 Co l'angelico seno;
 Aere sacro, sereno,
 Ove Amor co' begli occhi il cor m'aperse;
 Date udienza insieme
 A le dolenti mie parole extreme.*

*S'egli è pur mio destino,
 E il cielo in ciò s'adopra,
 Ch' Amor quest'occhi lagrimando chiuda;
 Qualche grazia il meschino
 Corpo fra voi ricopra,
 E torni l'alma al proprio albergo ignuda.
 La morte fia men cruda
 Se questa spene porto
 A quel dubbioso passo;
 Chè lo spirito lasso
 Non poria mai in più riposato porto,
 Nè in più tranquilla fossa,
 Fuggir la carne travagliata e l'ossa.*

XVII.

Üdítő, tiszta hullám,
melyben megmerte kényes
testét az egyetlen, kit nőnek érzek ;
és törzsedből kinyulván
ki átölelted édes
csipőjét, kedves ág, nálam merészebb ;
virágos, gyenge rétek,
melyek fűvén ruhája
széjjelterülve habzott ;
derűs lég, hol felajzott
szivem vidítá szép szemek csodája,
hallgassátok ma végig
szavaimat, mik bánatom mesélik.

Ha sorsom meg van írva
s az ég is úgy akarja,
hogy könnyező szemem Ámor lezárja,
testem majd földi sírja
közöttetek takarja
s lelkem térjen meg az ősi hazába.
Könnyebb lesz tán halála,
ha ily reménnyel érhet
ama kétes mezőre ;
békésebb kikötőbe
és csöndesebb verembe úgyse térhet
a fáradt lélek akkor,
ha válni kell a hústól és salaktól.

*Tempo verrà ancor forse
Ch'a l'usato soggiorno
Torni la fera bella e mansueta,
E là, 'v'ella mi scòrse
Nel benedetto giorno,
Volga la vista disiosa e lieta,
Cercandomi; et oh pìeta!,
Già terra infra le pietre
Vedendo, Amor l'inspìri
In guisa che sospìri
Sì dolcemente che mercè m'impetre,
E faccia forza al cielo
Asciugandosi gli occhi col bel velo.
Da' be' rami scendea,
Dolce ne la memoria!,
Una pioggia di fior' sovra 'l suo grembo;
Et ella si sedea
Umile in tanta gloria,
Coverta già de l'amoroso nembo.
Qual fior cadea sul lembo,
Qual su le treccie bionde
Ch'oro forbito e perle
Eran quel dì a vederle;
Qual si posava in terra e qual su l'onde,
Qual con un vago errore
Girando pareva dir: — Qui regna Amore. —*

Egyszer talán szokásos
tartózkodóhelyére
eljő a szép-vad, a nyájas-mogorva,
s hol meglátott egy áldott
napon, a helyre érve,
szemét vidáman s vágyón körbehordja :
engem keres : de torka
összeszorul, helyettem
csupán siromra lelve
s édes sóhajt lehellve
egeket ostromol, hogy árva lelkem
ott fenn nyerjen kegyelmet,
s szép fátylával könnyét törölve szenved.

A dús ágak virága
esőként hullt ölébe
— ráemlékezni édes lesz örökre —
szerényen ült a drága
e megdicsőülésben
s Ámor dicsfénye ott lengett körötte.
Egyik virág körözve
szállt köntösére, másik
lehullt gyöngyhomlokára
és színarány hajára,
ez földet ért, az a patakban ázik,
más táncolt tétovázva
és szólt : ez Ámornak királyi háza.

*Quante volte diss'io
Allor pien di spavento:
— Costei per fermo nacque in paradiso! —
Così carico d'oblio
Il divin portamento
E 'l volto e le parole e 'l dolce riso
M'aveano, e sì diviso
Da l'immagine vera,
Ch'i' dicea sospirando:
— Qui come venn'io, o quando?
Credendo esser in ciel, non là dov'era.
Da indi in qua mi piace
Quest' erba sì, ch'altrove non ho pace.
Se tu avessi ornamenti quant'hai voglia,
Potresti arditamente
Uscir del bosco e gir infra la gente.*

Borzongva s szinte félve
ó hányszor mondtam én : e
nő nem születhetett, csak fenn a mennyben!
Mert arca és beszéde
és istennői lénye
s arcán a szép mosoly forgott eszemben,
s elűzött messze engem
mindentől, mi valóság,
hogy felsóhajtva kértem :
az égbe hogyan értem?
mert ott hittem magam, hol él a Jóság.
S azóta élve-halva
e réten van csak lelkemnek nyugalma.
Ha oly ékes vagy, dal, mint vággyal ömlő,
az erdőből kiléphetsz,
s az emberekkel bátran szembenézhetsz.

XVIII.

*S'amor non è, che dunque è quel ch'io sento?
Ma s'egli è amor, per Dio, che cosa e quale?
Se bona, ond'è l'effetto aspro mōrtale?
Se ria, ond'è sì dolce ogni tormento?*

*S'a mia voglia ardo, ond'è 'l pianto e 'l lamento?
S'a mal mio grado, il lamentar che vale?
O viva morte, o diletto male,
Come puoi tanto in me, s'io nol consento?*

*E s'io 'l consento, a gran torto mi doglio.
Fra sì contrari venti in frale barca
Mi trovo in alto mar senza governo,*

*Sì lieve di saver, d'error sì carica,
Ch'i' medesimo non so quel ch'io mi voglio;
E tremo a mezza state, ardendo il verno.*

XVIII.

Ha nem szerelmet, akkor hát mit érzek?

És ha szerelem ez, minő, miféle?

Ha jó, miért van oly halálos éle?

Ha rossz, e gyötrelmem miért oly édes?

Miért sirok-rivok, önként ha égek?

S ha kénytelen, mit ér a könnyek éje?

Élő halálnak kéjes szenvedése

miért ölelsz, ha én egyet nem értek?

S ha egyetértek: nincs ok fájdalomra.

Mély tengeren, kormánytalan bolyongok

egy gyöngé bárkán, összevissza szélben.

Tudásom oly kevés, a bűnöm oly sok,

hogy nem tudom magam se, jó mi volna ;

fázom hő nyárban s égek pusztá télben.

XIX.

*Pace non trovo, e non ho da far guerra ;
E temo e spero, et ardo e son un ghiaccio ;
E volo sopra 'l cielo, e giaccio in terra ;
E nulla stringo, e tutto 'l mondo abbraccio.*

*Tal m'ha in pregion, che non m'apre nè serra,
Nè per suo mi riten nè scioglie il laccio ;
E non m'ancide Amore e non mi sferra,
Nè mi vuol vivo nè mi trae d'impaccio.*

*Veggio senza occhi, e non ho lingua e grido ;
E bramo di perir e chieggo aita ;
Et ho in odio me stesso, et amo altrui.*

*Pàscomi di dolor, piangendo rido ;
Eguamente mi spiace morte e vita.
In questo stato son, donna, per vui.*

XIX.

Nincs békém, s nem szitok háboruságot,
félek s remélek, fázom és megégtem,
az égbe szállok s nyugszom lenn a mélyben,
semmi se kell s ölelném a világot.

Öröm nem nyit kaput, nem zár le rácsot,
nem tart meg és nem oldja kötelékem,
Ámor nem öl meg s nem lazítja fékem,
de élve sem hagy s menekvést se látok.

Nézek vakon és nyelv nélkül beszélek,
s veszni szeretnék s szabadulni vágyom,
és gyűlölöm magam, másért meg égek,

nevetve könnyezem, bánatból élek,
egyformán fáj életem és halálom.
Ide jutottam, drága Hölgyem, érted.

XX.

*In qual parte del ciel, in quale idea
Era l'exempio onde natura tolse
Quel bel viso leggiadro, in ch'ella volse
Mostrar qua giù quanto lassù potea?*

*Qual nimfa in fonti, in selve mai qual dea
Chiome d'oro sì fino a l'aura sciolse?
Quando un cor tante in sè vertuti accolse?
Benchè la somma è di mia morte rea.*

*Per divina bellezza indarno mira
Chi gli occhi de costei già mai non vide
Come soävemente ella gli gira;*

*Non sa come Amor sana e come ancide,
Chi non sa come dolce ella sospira,
E come dolce parla e dolce ride.*

XX.

Mily idea az ég milyen körében
volt a természet mintaképe, honnan
e bájos arcot vette, lenn a porban
hogyan megmutassa, mit tud fenn az égben.

Ily lány aranyhaját milyen törékeny
nimfa lobogtát forrásnál s vadonban?
Ily sok erénnyel telt szív merre dobban?
Hajh, fő erénye legfőbb veszteségem.

Isteni szépre lelteni mindhiába
próbál, ki még nem látta szép szemét se,
amint szelíden széttelint a drága.

Nem tudja, Ámor mint ver s áld cserébe,
ki nem figyelt még édes sóhajára,
s az édes szóra, édes nevetésre.

XXI.

*Lieti fiori e felici, e ben nate erbe
Che madonna pensando premer sòle;
Piaggia ch'ascolti sue dolci parole,
E del bel piede alcun vestigio serbe;*

*Schietti arboscelli e verdi frondi acerbe;
Amorosette e pallide vïole;
Ombrose selve, ove percote il Sole
Che vi fa co' suoi raggi alte e superbe;*

*O soäve contrada, o puro fiume
Che bagni il suo bel viso e gli occhi chiari,
E prendi qualità dal vivo lume;*

*Quanto v'invidio gli atti onesti e cari!
Non fia in voi scoglio omai che per costume
D'arder co la mia fiamma non impari.*

XXI.

Ti szerencsés füvek, boldog virágok,
kiken tapos mélézgató madonnám,
part, mely édes szavát figyelve andán,
szép lábának nyomát magadba zárod,

sima fácskák, friss lombbal ékes ágok,
halovány, kedves ibolyák a lankán,
sötét erdők, melyek fürödve lomhán
a Nap tűzében, oly sudarra váltok,

ó, nyájas táj, ó, tiszta, friss erecske,
mely tükröződ szép arcát s szép szemét is,
s élő fényétől gyulsz tündökletesre,

irigylem töletek tekintetét is!

Ne lássam itt ridegnek a követ se :
lángoljatok, hisz lánggal égek én is.

XXII.

*Or che 'l ciel e la terra e 'l vento tace,
E le fere e gli augelli il sonno affrena,
Notte il carro stellato in giro mena
E nel suo letto il mar senz'onda giace;*

*Vegghio, penso, ardo, piango; e chi mi sfaccia
Sempre m'è inanzi per mia dolce pena:
Guerra è il mio stato, d'ira e di duol piena;
E sol di lei pensando ho qualche pace.*

*Così sol d'una chiara fonte viva
Move 'l dolce e l'amaro ond'io mi pasco;
Una man sola mi risana e punge.*

*E perchè 'l mio martir non giunga a riva,
Mille volte il dì moro e mille nasco:
Tanto da la salute mia son lunge!*

XXII.

Mikor az ég, a föld, a szél már néma,
vadat, madarat mély álom nyugóz le,
az éj csillag-kocsin halad körözve,
s a tenger ágyában pihen alélva —

látok, vagyok, égek, sirok : s a béna
kín őt idézi ; háborút hörögve
harag és fájdalom csap bennem össze ;
s csak rágondolva jó a béke néha.

*Egy élő, tiszta forrásból fakadnak
édes és keserű, amelyből élek ;
egy kéz, amely gyógyít s amely sebet tép.*

S gyötrelmeim soha meg nem szakadnak,
ezerszer hal s ujul bennem a lélek ;
üdvösségétől messze, messze van még.

XXIII.

*Per mezz'i boschi inospiti e selvaggi
Onde vanno a gran rischio uomini et arme,
Vo sicuro io, chè non pò spaventarme
Altri che 'l Sol c'ha d'Amor vivo i raggi.*

*E vo cantando, o penser miei non saggi!,
Lei che 'l ciel non poria lontana farme,
Ch' i' l'ho negli occhi; e veder seco parme
Donne e donzelle, e sono abeti e faggi.*

*Parmi d'udir la, udendo i rami e l'òre
E le frondi e gli augei lagnarsi, e l'acque
Mormorando fuggir per l'erba verde.*

*Raro un silenzio, un solitario orrore
D'ombrosa selva mai tanto mi piacque;
Se non che dal mio Sol troppo si perde.*

XXIII.

Bátran lépek a félelmes vadonba,
hol járni fegyveresnek is veszélyes,
mert nem riaszt más, csak Napom, ki fényes
sugarait Ámor kegyéből ontja.

Őt zengem ott is (ó, szavak bolondja),
kit messze vetni még az ég se képes ;
itt van szememben és látom setétes
bükkök, fenyők közt : mindmegannyi donna.

S őt hallom, hallgatván ezer madárka
siró dalát s a szél szavát a lombból,
s amint patak fut zöld fű közt csobogva.

Sötét erdő csöndje s komor magánya
ritkán tetszett így nékem : csak Napomból
zordon homálya annyit el ne fogna!

XXIV.

*Po, ben puo' tu portartene la scorza
Di me con tue possenti e rapide onde;
Ma lo spirto ch' iv' entro si nasconde,
Non cura nè di tua nè d'altrui forza:*

*Lo qual, senz'alternar poggia con orza,
Dritto per l'aure al suo desir seconde,
Battendo l'ali verso l'aurea fronde,
L'acqua e 'l vento e la vela e i remi sforza.*

*Re degli altri, superbo, altero fiume,
Che 'ncontri 'l Sol quando e' ne mena 'l giorno
E 'n ponente abandoni un più bel lume,*

*Tu te ne vai col mio mortal sul corno;
L'altro, coperto d'amorose piume,
Torna volando al suo dolce soggiorno.*

XXIV.

(Amikor a költő a Pó vizén hajózott Provenceból jövet
Lombardiába.)

Pó, gyorsfutásu, dagadó vizednek
hátán amit viszel, csupán a testem,
de szellemem, mit bévül rejteget, sem
tőled, sem más erőtlől nem ijed meg.

Nem ingva föl-le bárkaként, sietnek
gyors szárnyai vágyához egyenessen,
a légen át aranylő lombba hessen,*
szél, víz, vitorla : mind legyőzve retteg.

Gőgös, dacos folyó, vizek királya,
találkozóra mely sietsz a Nappal,
napnyugaton még szebb fényt hagyva hátra,
halandó részem sodrod csak magaddal,
a másikat viszi szerelme szárnya
oda, hol édesebb az éj s a nappal.

* Laura aranyhaja.

XXV.

*O bella man che mi destringi 'l core
E 'n poco spazio la mia vita chiudi,
Man ov' ogni arte e tutti loro studi
Poser natura e 'l ciel per farsi onore ;*

*Di cinque perle orïental' colore,
E sol ne le mie piaghe acerbi e crudi,
Diti schietti soavi, a tempo ignudi
Consente or voi, per arricchirme, Amore.*

*Candido, leggiadretto e caro guanto,
Che copria netto avorio e fresche rose,
Chi vide al mondo mai sì dolci spoglie?*

*Così avess'io del bel velo altrettanto !
O incostanza de l'umane cose !
Pur questo è furto, e vien ch'i' me ne spoglie.*

XXV.

(Laura elvesztette keztyűjét, s a költő megtalálta.)

Ó szívemet szorító szép kezecske,
mily kis helyen van életem bezárva!
Kéz, melyet mindennel, mi szép s mi drága
formált az ég s a természet kecsesre!

Sebeim vájni váltok csak hegyesre,
gyöngyujjak, kik kelet színébe mártva
most meztelen kerültök napvilágra,
mert így tett gazdaggá Ámor kegyelme.

Ó keztyű, bájos, kedves, szűzi leple
elefántcsontnak s rózsának, befödni
édesebbet ki látott édesebbel?

Ha arcod fátyla is enyém lehetne!
De állhatatlan minden, ami földi,
Lopott a keztyű is, hát újra vedd el.

XXVI.

*Beato in sogno, e di languir contento,
D'abbracciar l'ombre e seguir l'aura estiva,
Nuoto per mar che non ha fondo o riva,
Solco onde, e 'n rena fondo e scrivo in vento.*

*E 'l Sol vagheggio sì ch'elli ha già spento
Col suo splendor la mia virtù visiva;
Et una cerva errante e fugitiva
Caccio con un bue zoppo e 'nfermo e lento.*

*Cieco e stanco ad ogni altro ch'al mio danno,
Il qual dì e notte palpitando cerco,
Sol Amor e madonna e morte chiamo.*

*Così venti anni, grave e lungo affanno!,
Pur lagrime e sospiri e dolor merco:
In tale stella presi l'ésca e l'amo!*

XXVI.

Kinek csak álma boldog és szeretne
ölelni árnyat, széllel víni harcot,
mély tengeren úszom, nem érve partot,
homokra építetek s irok szelekbe.

A Napba álmélkodtam s tönkretette
látásomat, ragyogva míg kavargott ;
menekvő szarvasnak nyomán csavargok
egy sánta, rossz ökrön lomhán követve.

Mindenre vak vagyok, mindenre fáradt,
csak gyötrelmem hajszolnám nappal-éjjel,
s csak Ámort hínám, s a Halált, s Szerelmem.

Húsz éve már (hosszú s nehéz e bánat)
kereskedem sóhajjal s szenvedéssel :
rossz csillag járt, mikor csapdába estem.

XXVII.

*Onde tolse Amor l'oro e di qual vena,
Per far due treccie bionde? e'nquali spine
Colse le rose, e 'n qual spiaggia le brine
Tènere e fresche, e diè lor polso e lena?*

*Onde le perle in ch' ei frange et affrena
Dolci parole oneste e pellegrine?
Onde tante bellezze e sì divine
Di quella fronte più che 'l ciel serena?*

*Da quali angeli mosse e di qual sfera
Quel celeste cantar che mi disface
Sì che m'avanza omai da disfar poco?*

*Di qual Sol nacque l'alma luce altera
Di que' belli occhi ond'io ho guerra e pace,
Che mi cuocono il cor in ghiaccio e 'n foco?*

XXVII.

Aranyát Ámor mily érből vehette,
hogy szőke hajfonattá fonja? rózsát
mily tövisek között lelt? s merre kószált
friss zúzmaráért, élővé lehellve?

S honnan e gyöngyök, melyek drága nyelve
rejtelmes szavait oldják s csomózzák?
És honnan ennyi szépség, ennyi jószág,
mely homlokát derűs mennyé emelte?

Mily angyaloknak s szféráknak zenéjét
hallom dalából, mely pusztít emészelve,
úgy hogy a végső pusztulás sincs messze?

S mily napsugárból szőtték büszke fényét
a szép szemeknek, honnan jó a béke
s a háború, s a tűz s a jég szívemre?

XXVIII.

*Quando 'l Sol bagna in mar l'aurato carro
E l'aere nostro e la mia mente imbruna,
Col cielo e co le stelle e co la luna
Un'angosciosa e dura notte innarro.*

*Poi, lasso !, a tal che non m'ascolta narro
Tutte le mie fatiche ad una ad una ;
E col mondo e con mia cieca fortuna,
Con Amor, con madonna e meco garro.*

*Il sonno è 'n bando, e del riposo è nulla ;
Ma sospiri e lamenti infin a l'alba,
E lagrime che l'alma a li occhi invia.*

*Vien poi l'autora, e l'aura fosca inalba,
Me no ; ma 'l Sol che 'l cor m'arde e trastulla,
Quel pò solo adolcir la doglia mia.*

XXVIII.

Midőn a Napszekér tengerbe gázol,
s a levegőnk s a lelkem elsötétül,
s a gondhozó éj égre szállni készül
a holddal s csillag-haddal, mely világol :

akkor mesélek létem sok bajáról
annak, ki mitse hallhat az egészbul,
s perlek a sorssal, a világgal s végül
magammal s övele, s tevéled, Ámor.

Az álom messze jár ; nincsen nyugalmam ;
hajnalig el nem áll jaj, sóhaj árja,
s a könny se, mit szivem szemembe késztet.

Eljön a reggel, földerül homálya,
de én nem, nincsen fájdalmamra balzsam,
csupán Napom, mely fölgyujt és megéget.

XXIX.

*Passer mai solitario in alcun tetto
Non fu quant'io, nè fera in alcun bosco;
Ch' i' non veggio 'l bel viso , e non conosco
Altro Sol, nè quest'occhi hann'altro obietto.*

*Lagrimar sempre è 'l mio sommo diletto,
Il rider doglia, il cibo assenzio e toscò,
La notte affanno, e 'l ciel seren m' è fosco,
E duro campo di battaglia il letto.*

*Il sonno è veramente qual uom dice,
Parente de la morte, e 'l cor sottragge
A quel dolce penser che 'n vita il tene.*

*Solo al mondo paese almo felice,
Verdi rive fiorite, ombrose piagge,
Voi possedete et io piango il mio bene!*

XXIX.

Veréb a háztetőn, erdőn a dámvad
nem oly magányos, mint én, hogyha pompás
arcod nem látom, mert nem kél napom más,
és szemeim mást látni nem kívánnak.

Gyönyörűségem a sirás, a bánat,
nevetni fáj, étkem méreg, szorongás
az éj, az ég derűje rút borongás,
s tere az ágyam hánytorgó csatának.

Igen, a halál rokona az álom,
amint mondják: a szívből messze hajtja,
mely éltetője még, a drága képet.

Egyetlen boldog táj a nagyvilágon,
te zöld folyópart, dombok árnyas alja,
kiért én sírok, kincsem a tiétek.

XXX.

*La sera desiare, odiar l'aurora
Soglion questi tranquilli e lieti amanti:
A me doppia la sera e doglia e pianti,
La matina è per me più felice ora:*

*Chè spesso in un momento apron allora
L'un Sole e l'altro quasi duo levanti,
Di beltate e di lume sì sembianti
Ch' anco il ciel de la terra s'innamora:*

*Come già fece allor ch' e primi rami
Verdeggiâr, che nel cor radice m' hanno
Per cui sempre altrui più che me stesso ami.*

*Così di me due contrarie ore fanno:
E chi m'acqueta è ben ragion ch' i' brami,
E tema et odi' chi m'adduce affanno.*

XXX.

Várják az estét, gyűlölik a regget
a szeretők, kik boldogok s vidámak ;
bennem estére kétszeres a bánat,
a hajnalórák nékem édesebbek.

Mert gyakran látom ekkor két Keletnek
jöttét : a Napnak másik Napja támad,
szépségre, fényre egyként oly csodásak,
hogy ég a földbe úgy belészerethet,

mint amikor kizöldültek szerelmem
friss ágai szívemből, mert azóta
magamnál már jobban kell mást szeretnem.

Egymást üzi két ellentétes óra :
és én vigasztalóm várom szünetlen,
s reszketve gondolok a búhozóra.

DALOK LAURA HALÁLA UTÁN

OSZK
Országos Széchényi Könyvtár

XXXI.

*La vita fugge e non s'arresta una ora,
E la morte vien dietro a gran giornate,
E le cose presenti e le passate
Mi dànno guerra, e le future ancora ;*

*E 'l rimembrare e l'aspettar m'accora
Or quinci or quindi, sì che 'n veritate,
Se non ch' i' ho di me stesso pietate,
I' sarei già di questi pensier fora.*

*Tòrnami avanti s'alcun dolce mai
Ebbe 'l cor tristo ; e poi da l'altra parte
Veggio al mio navigar turbati i venti :*

*Veggio fortuna in porto, e stanco omai
Il mio nocchier, e rotte àrbore e sarte,
E i lumi bei che mirar soglio, spenti.*

XXXI.

Az élet elfut, vissza sohse fordul,
s nagy léptekkel jön a Halál mögötte,
s minden, mi van, mi volt s mit sűrű ködbe
rejt a jövő, lelkemben búra torzul.

Fáj emlékezni és fáj várni zordul,
igy is, úgy is rossz ; ó, ha nem gyötörne
üdvösségemnek gondja, összetörve
megfutnék onnan, hol fogam csikordul.

Multjában semmi jó, de mennyi bánat
érte e bús szívet; előre nézek :
hajóm szelek hánytorgatják az árban,

a kikötőben balsors várja, fáradt
kormányosa, ledőlt árbóc, kötélzet
s a drága fény kihunyt, mit úgy csodáltam.

XXXII.

*Occhi miei, oscurato è 'l nostro Sole,
Anzi è salito al cielo et ivi splende:
Ivi il vedremo ancora, ivi n'attende,
E di nostro tardar forse li dole.*

*Orecchie mie, l'angeliche parole
Sònano in parte ove è chi meglio intende.
Piè miei, vostra ragion là non si stende
Ov' è colei ch' exercitar vi sòle.*

*Dunque perchè mi date questa guerra?
Già di perdere a voi cagion non fui
Vederla udirla e ritrovarla in terra.*

*Morte biasmate, anzi laudate Lui
Che lega e scioglie, e 'n un punto apre e serra,
E dopo 'l pianto sa far lieto altrui.*

XXXII.

Jaj, szemeim, Napunk felhő mögé tűnt,
vagy inkább égbe szállt, hogy ott ragyogjon.
Még látjuk egymást : jöttünk várja folyton
s talán fájlalja is, hogy egyre késünk.

Jaj, füleim, angyalhangja nem értünk,
hanem hol nálunk jobban értik, ott bong.
Jaj, lábaim, miért nem vagytok otthon
ott, ahol az, ki kormányozta léptünk.

S mért háborogtok ellenem? A porban
itt lenn hogy látni, hallani, kísérni
nem tudjátok többé, nem én okoztam.

Szidjátok a Halált ; vagy jobb dicsérni
Azt, aki old-köt, nyit-zár megszokottan,
és egyaránt tud ütni és kimélni.

XXXIII.

*Se lamentar augelli, o verdi fronde
Mover soàvemente a l'aura estiva,
O roco mormorar di lucide onde
S'ode d'una fiorita e fresca riva,*

*Là 'v' io seggia d'amor pensoso e scriva;
Lei che 'l ciel ne mostrò, terra n'asconde,
Veggio et odo et intendo, ch' ancor viva
Di sì lontano a' sospir miei risponde.*

*— Deh perchè inanzi 'l tempo ti consume? —
Mi dice con pietate; — a che pur versi
De gli occhi tristi un doloroso fiume?*

*Di me non pianger tu; ch'e miei dì fêrsi,
Morendo, eterni; e ne l'interno lume,
Quando mostrai de chiuder, gli occhi apersi. —*

XXXIII.

Ha madarak zokognak és morajlik
a nyári szél a lombnak zöld homályán,
vagy fényes hullámok hörgése hallik,
amint futnak virágokszegte pályán,

ott, hol ülök tünődve, irdogálván;
élőként látom s hallom őt — kit alig
adott az ég, a föld elvett — csodálván,
hogy sóhajomra ő is szóra hajlik.

Idő előtt magad miért emészted?
— így szól kegyesen — s bánatos szemednek
könnyárja mért szakad, nem érve véget?

Értem ne sűrj: halálommal nyerem meg
az örök életet; s mikor setét lett
szemem, egy új fény gyújtott benne regget.

XXXIV.

*Sennuccio mio, benchè doglioso e solo
M' abbi lasciato, i' pur mi riconforto,
Perchè del corpo, ov'eri preso e morto,
Alteramente se' levato a volo.*

*Or vedi insieme l'uno e l'altro polo,
Le stelle vaghe e lor viaggio torto,
E vedi il veder nostro quanto è corto;
Onde col tuo gioir tempro 'l mio duolo.*

*Ma ben ti prego che 'n la terza sfera
Guillon saluti e messer Cino e Dante,
Franceschin nostro e tutta quella schiera.*

*A la mia donna puoi ben dire in quante
Lagrimie io vivo, e son fatt'una fera,
Membrando il suo bel viso e l'opre sante.*

XXXIV.

Sennucciom,* fáj, hogy itthagytad barátod
magára, ám gyászom vigasztalása,
hogy testedet, mely a halál tanyája,
büszkén levetve lelked égbe szállott.

A két sarkot most már egyszerre látod
s a bolygó csillagok bejárta pálya
ívét ; látod, hogy látásunk határa
mily szűk : s enyhíti búm vidám tudásod.

A harmadik szférába ha emelkedsz,
majd üdvözőld Guittonet s messer Cinot,
Dantet, Franceschinot s a többi lelket.

S Hölgymnek mondd meg, elvadulva, kínok
között élek ; csak emléken kesergek,
szép arcát, jóságát idézve sírok.

* Sennuccio del Bene, a «dolce stil nuovo» kedves költője,
1349-ben halt meg.

XXXV.

*Gli occhi di ch'io parlai sì caldamente,
E le braccia e le mani e i piedi e 'l viso
Che m'avean sì da me stesso diviso
E fatto singular da l'altra gente;*

*Le cresse chiome d'òr puro lucente
E 'l lampeggiar de l'angelico riso,
Che solean fare in terra un paradiso,
Poca polvere son che nulla sente.*

*Et io pur vivo; onde mi doglio e sdegno,
Rimaso, senza 'l lume ch'amai tanto,
In gran fortuna e 'n disarmato legno.*

*Or sia qui fine al mio amoroso canto:
Secca è la vena de l'usato ingegno,
E la cetera mia rivolta in pianto.*

XXXV.

A szem, amelyről oly forrón daloltam,
a kar, a kéz, a lába, arca, keble,
melyeknek láttán magam is feledve
az emberek közt elmagányosodtam,

a színarany haj, száz fényes bodorban,
angyal-mosolyt villantó játszi kedve
s mi még földünk menyországgá tehetette :
most ott hever mind egy maroknyi porban.

S én mégis élek! Búban és haragban,
mert elhagyott a fény, mit úgy szerettem,
s romlott hajóm vihar tépázza-rázza!

A szerelem dalát így abbahagytam :
az ér kiszáradt bennem és rekedten
csap át kifáradt lantom is sirásba.

XXXVI.

*S' io avesse pensato che sì care
Fossin le voci de' sospir miei in rima,
Fatte l'avrei dal sospirar mio prima
In numero più spesse, in stil più rare.*

*Morta colei che mi facea parlare
E che si stava de' pensier miei in cima,
Non posso, e non ho più sì dolce lima,
Rime aspre e fosche far soavi e chiare.*

*E certo ogni mio studio in quel tempo era
Pur di sfogare il doloroso core
In qualche modo, non d'acquistar fama.*

*Pianger cercai, non già del pianto onore:
Or vorrei ben piacer; ma quella altera,
Tacito, stanco, dopo sè mi chiama.*

XXXVI.

Ha tudtam volna, hány szívet vigasztal
a sok sóhajlás, melyet rímbe szedtem,
korábban kellett volna törekednem
sűrűbben szólni és ritkább szavakkal.

Immár halott, kiért sírt a panaszdal,
s kié volt minden rezdülés szívemben,
s oda a ráspoly is : csiszolni szebben
már nem tudom az érdes rímet azzal.

Egykor fájdalmas szívemet kívántam
valamikép könnyíteni néha-néha,
s nem hírt szerezni bánatom dalával.

Nem büszke névre, csak könnyekre vágytam.
Ma tetszeni szeretnék, ámde néma
s fáradt vagyok s ő már húz-vonz magával.

XXXVII.

*Quand'io mi volgo indietro a mirar gli anni
C' hanno, fuggendo, i miei pensieri sparsi,
E spento 'l foco ove agghiacciando io arsi,
E finito il riposo pien d'affanni;*

*Rotta la fè degli amorosi inganni,
E sol due parti d'ogni mio ben farsi,
L'una nel cielo e l'altra in terra starsi,
E perduto il guadagno de' miei danni;*

*I' mi riscuoto, e tròvomi sì nudo,
Ch' i' porto invidia ad ogni extrema sorte:
Tal cordoglio e paura ho di me stesso!*

*O mia stella, o fortuna, o fato, o morte,
O per me sempre dolce giorno e crudo,
Come m'avete in basso stato messo!*

XXXVII.

Ha visszanézek szálló éveimre,
mik álmaim szétszórták a szelekben,
elfútták a tüzet, melynél remegtem,
s nyugalmam szegték, gonddal tele hintve,

semmit sem adtak képzelgéseimre,
két külön részre osztották egyetlen
kincsem, — egy része földben, egy egekben —
s nem kárpótoltak káromat tekintve ;

megrettenek s olyan csupasznak érzem
magam, hogy a kivert kutyát irigylem,
és szánom önmagam borzadva-félve.

Ó végzet, sors, halál, csillagvezérem,
ó mindörökre drága nap s kegyetlen,*
mért löktetek e mérhetetlen mélybe?

* A költő április hatodikán szeretett Laurába, s Laura április hatodikán halt meg.

XXXVIII.

*Valle che de' lamenti miei se' piena,
Fiume che spesso del mio pianger cresci,
Fere selvestre, vaghi augelli, e pesci
Che l'una e l'altra verde riva affrena;*

*Aria, de' miei sospir calda e serena,
Dolce sentier che sì amaro riesci,
Colle che mi piacesti, or mi rincresci,
Ov' ancor per usanza Amor mi mena;*

*Ben riconosco in voi l'usate forme,
Non, lasso!, in me, che da sì lieta vita
Son fatto albergo d'infinita doglia.*

*Quinci vedea 'l mio bene; e per queste orme
Torno a vedere ond' al ciel nuda è gita,
Lasciando in terra la sua bella spoglia.*

XXXVIII.

Ó völgy, ahol jajom gyakorta hangzott ;
folyó, melynek vizét sokszor dagasztják
bús könnyeim ; vadak, gerlék, halacskák,
kik zöldelő partok között suhantok ;

levegő, sóhajomtól enyhe-langyos ;
édes ösvény, hajh, keserű manapság,
s hová emlékeim elcsalogatják
lábam, ti drága, búfölverte halmok :

reátok ismerék, szokott ruhában,
de nem magamra : mert a könnyű élet
elmult, és lettem fájdalomak tanyája.

Itt láttam őt meg, itt járok nyomában,
honnan mezítelen az égbe tért meg,
s itt lenn maradt testének szép gunyája.

XXXIX.

*Zefiro torna, e 'l bel tempo rimena,
E i fiori e l'erbe, sua dolce famiglia,
E garrir Progne e pianger Filomena,
E primavera candida e vermiglia.*

*Ridono i prati e 'l ciel si rasserena:
Giove s'allegra di mirar sua figlia;
L'aria e l'acqua e la terra è d'amor piena:
Ogni animal d'amar si riconsiglia.*

*Ma per me, lasso!, tornano i più gravi
Sospiri, che del cor profondo tragge
Quella ch' al ciel se ne portò le chiavi;*

*E cantar augelletti, e fiorir piagge,
E 'n belle donne oneste atti soavi,
Sono un deserto, e fere aspre e selvagge.*

XXXIX.

A szép időt a langy szél visszahozta,
s megjött családja is, füvek, virágok,
csicsergő fecskék, bűgő csalogányok ;
most érik a Tavasz fehér-pirosra.

Nevet a rét, az ég is mosolyog ma ;
Jupiter vígan nézi, lánya * lángot
hogyan gyújt ; lég, víz, föld szerelmet álmod
és minden állat fölgerjed lobogva.

De hozzám nem tér vissza, csak setéten
lengő sóhaj, szívem mit érte onta,
ki égbe vitte kulcsát és reményem ;

s a sok kecses és nyájaslelkű donna,
madárdal és virágos part : mi nékem?
Csak pusztaság s vadállatok vadonja.

* Vénusz.

XL.

*Quel rosignuol che sì soave piagne
Forse suoi figli o sua cara consorte,
Di dolcezza empie il cielo e le campagne
Con tante note sì pietose e scorte;*

*E tutta notte par che m'accompagne
E mi rammente la mia dura sorte;
Ch' altri che me non ho di ch' i' mi lagne,
Chè 'n Dee non credev' io regnasse Morte.*

*Oh che lieve è inganar chi s'assecura!
Que' duo bei lumi, assai più che 'l Sol chiari,
Chi pensò mai veder far terra oscura?*

*Or cognosco io che mia fera ventura
Vuol che vivendo e lagrimando impari
Come nulla qua giù diletta e dura!*

XL.

A csalogány, mely oly búsán siratja
fiókáit talán, vagy drága párját,
betölti fájón trillázó siralma
édes zenéjével föld s ég határát ;

s egész éjjel kíséretet, fölkaparva
keserves életemnek minden árnyát ;
nem hittem el, hogy a Halál hatalma
istennőket győz, s ím, megadtam árát.

Aki bizik, csalódás lesz a sorsa!
Hogy az a két szép, napnál fényesebb szem
sírban sötétül majd, ki hitte volna?

Most már tudom, tanulságom levonva
a kínból-könnyből, sorsunk mily kegyetlen :
mi drága nekünk, elszáll, szétfoszolva.

XLI.

*L'ultimo, lasso !, de' miei giorni allegri,
Che pochi ho visto in questo viver breve,
Giunto era, e fatto 'l cor tepida neve,
Forse presago de' dì tristi e negri.*

*Qual ha già i nervi e i polsi e i penser egri,
Cui domestica febbre assalir deve,
Tal mi sentia, non sappiend'io che lève
Venisse 'l fin de' miei ben non integri.*

*Li occhi belli, or in ciel chiari e felici
Del lume onde salute e vita piove,
Lasciando i miei qui miseri e mendici,*

*Dicean lor con faville oneste e nove:
— Rimanètevi in pace, o cari amici;
Qui mai più no, ma rivedremne altrove. —*

XLI.

(A költő arra a napra emlékezik, amikor utoljára látta Laurát.)

Víg napjaim között, melyet keveset
láttam e földön, eljött az utolsó,
s szívem olyan lett, mint a megpuhult hó,
tán sejtve jöttét bús, sötét teleknek.

S mint idegében, vérében betegnek
érzi magát már, kit majd ráz a bujtó
láz ; úgy éreztem én magam, lesújtó
végét nem tudva még tört életemnek.

A szép szemek, most boldogok s derültek
az üdvösség-esőző égi fényben,
koldus-szemem elől hogy elrepültek,

szóltak újult szikráik közt eképen :
kedves barátok, itt lenn már tüzünket
nem látjátok többé, csak majd az égben.

XLII.

*Ite, rime dolenti, al duro sasso
Che 'l mio caro tesoro in terra asconde;
Ivi chiamate chi dal ciel risponde,
Benchè 'l mortal sia in loco oscuro e basso.*

*Ditele ch'i' son già di viver lasso,
Del navigar per queste orribili onde;
Ma ricogliendo le sue sparte fronde,
Dietro le vo pur così passo passo,*

*Sol di lei ragionando viva e morta,
Anzi pur viva et or fatta immortale,
A ciò che 'l mondo la conosca et ame.*

*Piàcciale al mio passar esser accorta,
Ch'è presso omai; síami a l'incontro, e quale
Ella è nel cielo, a sè mi tiri e chiami.*

XLII.

Bús rímek, szálljatok a durva kőre,
mely drága kincsem nyirkos földbe rejti ;
hívjátok őt ; az égből fog felelni,
noha sötét sírban tért pihenőre.

Mondjátok el, fáradt vagyok e dőre
életre s zord hullámokon evezni ;
de elszórt lombjait csokorba szedni
nyomában lassan lépdelek előre,

és úgy beszélem életét-halálát,
— inkább csak életét, hisz halhatatlan, —
hogy a világ ismerje meg s szeresse.

Kegyesen nézze lábam haladását
oda, ahol találkozunk mi majdan,
hogy mint az égben ő, olyan lehessenek.

XLIII.

*Vago augelletto che cantando vai,
Over piangendo il tuo tempo passato,
Vedendoti la notte e 'l verno a lato
E 'l di dopo le spalle e i mesi gai;*

*Se come i tuoi gravosi affanni sai,
Così sapessi il mio simile stato,
Verresti in grembo a questo sconsolato
A partir seco i dolorosi guai.*

*I' non so se le parti sarian pari;
Chè quella cui tu piangi è forse in vita,
Di ch'a me Morte e 'l ciel son tanto avari:*

*Ma la stagione e l'ora men gradita,
Col membrar de' dolci anni e de li amari,
A parlar teco con pietà m'invita.*

XLIII.

Kedves madár, ki énekelve repkedsz,
vagy elmúlt szép időd siratva szárnyalsz,
s körötted tél van, éj van, telve árnyal,
s a nap s a boldog hónapok megetted :

ha úgy ismernéd, mint nehéz keserved,
az én hasonló sorsom sok bajával,
ölembe szállnál bús vigasztalással,
s megosztanád e fájó, néma terhet.

Kié nagyobb, én nem tudom : de mégis,
akit siratsz, talán még él, mig engem
kifosztott a Halál, s a kapzsi Ég is ;

de a mogorva évszak s óra, melyben
kisért a sok szép, meg sok zordon év is,
indít veled részvéttel elcsevegnem.

XLIV.

*Dicemi spesso il mio fidato specchio,
L'animo stanco e la cangiata scorza,
E la scemata mia destrezza e forza:
— Non ti nasconder più; tu se' pur veglio!*

*Obedir a Natura in tutto è il meglio,
Ch'a contender con lei il tempo ne sforza. —
Sùbito allor, com'acqua 'l foco amorza,
D'un lungo e grave sonno mi risveglio:*

*Eveglio ben che 'l nostro viver vola,
E ch'esser non si pò più d'una volta;
E 'n mezzo 'l cor mi sona una parola*

*Di lei ch'è or dal suo bel nodo sciolta,
Ma ne' suoi giorni al mondo fu sì sola,
Ch'a tutte, s'i' non erro, fama ha tolta.*

XLIV.

Tükröm gyakran jósolta közeledtét,
s az elnyűtt porhüvely, a gyenge lélek,
fogyó erőm, kis ügyetlenkedések
nem rejthetik tovább : itt az öregség.

A természetnek engedelmeskedjék
kiki : a kor legyőzi a merészet.
S álmából lelkem hirtelen felébred,
mintha forró parázs hús vízbe esnék :

és látom jól, az élet tovarebben,
és nem lehet, csak egyszer élni-halni ;
és annak hangja szólal meg szivemben,

ki levetette már, mi benne talmi,
de míg közöttünk élt szép földi mezben,
hírért nem tudta senki meghaladni.

XLV.

*I' vo piangendo i miei passati tempi
I quai posi in amar cosa mortale,
Senza levarmi a volo, abbiend'io l'ale
Per dar forse di me non bassi esempi.*

*Tu che vedi i miei mali indegni et empi,
Re del cielo, invisibile, immortale,
Soccori a l'alma disviata e frale,
E 'l suo defetto di tua grazia adempi;*

*Sì che s'io vissi in guerra et in tempesta,
Mora in pace et in porto; e se la stanza
Fu vana, almen sia la partita onesta.*

*A quel poco di viver che m'avanza
Et al morir, degni esser tua man presta!
Tu sai ben che 'n altrui non ho speranza.*

XLV.

Siratom elmúlt éveim, mikor csak
halandó dolgok gyönyörét akartam,
s holott szárnyam volt, nem szálltam magasban,
hogy nem silány példát adnék a kornak.

Ki látod, vétkeim hogy megtiportak,
ég ura, láthatatlan, halhatatlan,
eltévedt lelkemet segítsd a bajban,
s bennem kegyelmesen pótolod a korcsat.

Ha már viharban s háborúban éltem,
haljak meg békén, és ha ittlakásom
nem volt dicső, legyen elköltözésem.

Ami időm még hátra van s halálom
kezedbe tészem, nyújtsd kegyesen értem,
tudod, te vagy reményem e világon.

XLVI.

*Vergine bella, che di Sol vestita,
 Coronata di stelle, al sommo Sole
 Piacesti sì che 'n te sua luce ascose ;
 Amor mi spinge a dir di te parole,
 Ma non so 'ncominciar senza tu' aita
 E di Colui ch'amando in te si pose.
 Invoco lei che ben sempre rispose,
 Chi la chiamò con fede.
 Vergine, s'a mercede
 Miseria estrema de l'umane cose
 Già mai ti volse, al mio prego t'inchina ;
 Soccorri a la mia guerra,
 Bench'ì' sia terra, e tu del ciel regina.
 Vergine saggia, e del bel numero una
 De le beate vergini prudenti,
 Anzi la prima, e con più chiara lampà ;
 O saldo scudo de l'afflitte genti
 Contr'a' colpi di Morte e di Fortuna,
 Sotto 'l qual si trïumfa, non pur scampa ;
 O refrigerio al cieco ardor ch'avampa
 Qui fra i mortali sciocchi ;
 Vergine, que' belli occhi,
 Che vider tristi la spietata stampa
 Ne' dolci membri del tuo caro figlio,
 Volgi al mio dubio stato,
 Che sconsigliato a te vèn per consiglio.*

XLVI.

Boldogságos Szűz, csillagokkal ékes,
napfényruhás, akit a Legnagyobb Nap
kiválasztott s betöltött melegével,
szent szeretet hajt, hogy rólad daloljak,
de légy segítőm, hogy kezdhessem édes
munkám, s az is, akit szűz méhed érlelt.
Hozzád kiáltok, mert hittel ki kérlek,
annak mindig felelsz te.
Szűz, ha megérdemelte
valaha ember gyötrött életével
irgalmadat, hallgass buzgó imámra,
csitítsd háboruságom,
holott csak por vagyok s te Ég Királya.
Boldogságos Szűz, az okos szüzeknek
szép seregéből egy, sőt épp az első,
kinek kezében legfénylőbb a lámpa :
megváltó pajzs Halál és Sors közelgő
csapásai alatt nyögő sziveknek,
mely győzelemre visz és nem csupán a
menekvésé ; hüvösség vaksi lángra,
a balgák közt mi lobban,
Szűz, nézz reám bajomban
szép szemekkel, melyek sírva-szánva
látták, hogy gyenge testét szent Fiadnak
megcsúfolták kegyetlen,
és adj tanácsot a tanácstalannak.

*Vergine pura, d'ogni parte intera,
Del tuo parto gentil figliuola e madre,
Ch'allumi questa vita e l'altra adorni;
Per te il tuo figlio e quel del sommo Padre,
O fenestra del ciel lucente, altera,
Venne a salvarne in su li extremi giorni;
E fra tutt'i terreni altri soggiorni
Sola tu fosti eletta,
Vergine benedetta,
Che 'l pianto d'Eva in allegrezza torni.
Fammi, che puoi, de la sua grazia degno,
Senza fine o beata,
Già coronata nel superno regno.*

*Vergine santa, d'ogni grazia piena,
Che per vera et altissima umiltate
Salisti al ciel, onde miei preghi ascolti;
Tu partoristi il fonte di pietate,
E di giustizia il Sol, che rasserena
Il secol pien d'errori oscuri e folli:
Tre dolci e cari nomi hai in te raccolti,
Madre, figliuola e sposa;
Vergine gloriosa,
Donna del re che nostri lacci ha sciolti
E fatto 'l mondo libero e felice,
Ne le cui sante piaghe
Prego ch'appaghe il cor, vera beatrice.*

Boldogságos Szűz, tiszta, ép egészen,
 leány s anya, ki szűz az Egyszülöttel,
 sugáرزol itt lenn s fenn gyujtsz új világot ;
 fiad s az Atyáé általad jött el,
 ó, büszke, fényes ablak fenn az égen,
 hogy végidőn megváltsa a világot,
 s minden más hely között öledbe vágyott,
 téged választva arra,
 Szűz, hogy vidám kacajra
 fordítsd sirását Évának, te áldott.
 Tedd hát, kegyelmét hogy kiérdemeljem,
 örökkön boldog asszony,
 ki koronád elnyerted már a mennyben.
 Boldogságos Szűz, ó, malaszttal teljes,
 ki mennybe mentél mély alázatosság
 jutalmául s onnan hallgatsz imámra,
 s ki szülte a szeretet és igazság
 forrását, a Napot, bűnökkel terhes
 sötét világunk mely deríti szánva :
 három neved van, édes mind a hárma,
 Anya, Leány s Jegyes vagy,
 ó, Szűz, ki oly kegyes vagy,
 Királynő, ki szabadulást kívánva
 világunknak, bilincseink megoldod,
 kérlek a szent sebekre,
 gyógyítsd szívem meg, boldogítva boldog.

Vergine sola al mondo, senza *exempio*,
 Che 'l ciel di tue bellezze innamorasti,
 Cui nè prima fu, simil, nè seconda;
 Santi pensieri, atti pietosi e casti
 Al vero Dio sacrato e vivo tempio
 Fecero in tua verginità feconda.
 Per te pò la mia vita esser joconda,
 S' a' tuoi *preghi*, o Maria,
 Vergine dolce e pia,
 Ove 'l fallo abondò la grazia abonda.
 Con le ginocchia de la mente inchine
 Prego che sia mia scorta,
 E la mia torta via drizzi a buon fine.
 Vergine chiara e stabile in eterno,
 Di questo tempestoso mare stella,
 D'ogni fedel nocchier fidata guida;
 Pon' mente in che terribile procella
 I' mi ritrovo, sol, senza governo,
 Et ho già da vicin l'ultime strida.
 Ma pur in te l'anima mia si fida;
 Peccatrice, i' nol nego,
 Vergine; ma ti *prego*
 Che 'l tuo nemico del mio mal non rida.
 Ricòrditi che fece il peccar nostro
 Prender Dio, per scamparne,
 Umana carne al tuo virginal chiostro.

Boldogságos Szűz, párjanincs, egyetlen,
 ki szépségeddel az Eget megejtéd,
 s kihez nem volt hasonló még e földön,
 kivívták jámbor szándék s szűzi tettek,
 hogy ártatlanságod te szent öledben
 Istennek házává termékenyüljön.
 Vígságot életemnek adj te kölcsön,
 s imádkozz értem, édes
 Szűz Máriám, ne vétek
 öljön, hanem a kegyelem betöltsön.
 Könyörgöm hozzád, bévül hullva térdre,
 hogy légy kegyes kísérőm,
 s görbe utam igazgasd jóra végre.

Boldogságos Szűz, ó, örökkön égő
 csillaga dúlt, viharzó tengereknek,
 s minden hívő hajós biztos vezére,
 nézd, hol vagyok, mily vészes fergetegnek
 sötétjében, kormánytalan s a végső
 kiáltás itt van már, közelbe érve :
 de lelkem bízik benned halva-élve :
 bűnös, minek tagadni,
 de Szűz, kinom kacagni,
 kérlek, ellenfeled ne merje mégse :
 emlékezz, bűnünktől szomorodottan,
 megváltásunkra öltött
 Isten embertestet szűz klastromodban.

*Vergine, quante lagrime ho già sparte,
Quante lusinghe e quanti preghi indarno,
Pur per mia pena e per mio grave danno!
Da poi ch'i' nacqui in su la riva d'Arno,
Cercando or questa et or quel altra parte,
Non è stata mia vita altro ch'affanno:
Mortal bellezza, atti e parole m'hanno
Tutta ingombrata l'alma.
Vergine sacra et alma,
Non tardar, ch'i' son forse a l'ultimo anno.
I dì miei, più correnti che saetta,
Fra miserie e peccati
Sònsen andati, e sol morte n'aspetta.
Vergine, tale è terra e posto ha in doglia
Lo mio cor, che vivendo in pianto il tenne,
E de mille miei mali un non sapea:
E per saperlo, pur quel che n'avenne
Fôra avvenuto; ch'ogni altra sua voglia
Era a me morte et a lei fama rea.
Or tu, Donna del ciel, tu nostra dea,
Se dir lice e convensi,
Vergine d'alti sensi,
Tu vedi il tutto; e quel che non potea
Far altri, è nulla a la tua gran vertute:
Por fine al mio dolore;
Che a te onore et a me fia salute.*

Boldogságos Szűz, mennyi könnyem omlott
s könnyörgésem hány szállt, csak türhetetlen
kinomra és káromra bontva szárnyat!
Mióta az Arnónál megszülettem
és nyugtalan lábam annyit bolyongott
oly életem volt, mint vándormadárnak.
Halandó szépség, szó, tett, földi árnyak
lepték s vették be lelkem.

Szent Szűz, elérhetetlen,
ne késlekedj, hisz éveim lejárnak,
elszálltak napjaim, miként a villám,
bűnben, nyomoruságban,
és már csak a Halál leselkedik rám.

Boldogságos Szűz, lenn van most a földben
s szívem fájdtja az, ki csak gyötörte,
mig élt, s ezer fájdalmából egyet sem
ismert, s ha ismer is, hiába, többre
nem mentem volna: mást akarva hölgyem
rossz hírt szerez csak, összetörve engem.
Ég Asszonya, Istennőnk, így neveznem
ha nincsen tiltva téged,
Szűz, értő, tiszta lélek,
te mindent látsz, s mi másnak lehetetlen,
az semmiség a te erős kezednek:
váltsál meg kínjaimtól,
dicsőségedre és üdvömrre tedd meg.

*Vergine, in cui ho tutta mia speranza
 Che possi e vogli al gran bisogno aitar me,
 Non mi lasciare in su l'extremo passo:
 Non guardar me, ma chi degnò crearme;
 No 'l mio valor, ma l'alta sua sembianza
 Ch'è in me, ti mova a curar d'uom sì basso.
 Medusa e l'error mio m'han fatto un sasso,
 D'umor vano stillante:
 Vergine, tu di sante
 Lagrime e pie adempi 'l meo cor lasso;
 Ch'almen l'ultimo pianto sia devoto,
 Senza terrestre limo,
 Come fu 'l primo non d'insania vòto.
 Vergine umana e nemica d'orgoglio,
 Del comune principio amor t'induca:
 Miserere d'un cor contrito, umile!
 Chè se poca mortal terra caduca
 Amar con sì mirabil fede soglio,
 Che dovrò far di te, cosa gentile?
 Se dal mio stato assai misero e vile
 Per le tue man resurgo,
 Vergine, i' sacro e purgo
 Al tuo nome e pensieri e 'ngegno e stile,
 La lingua e 'l cor, le lagrime e i sospiri
 Scòrgimi al miglior guado,
 E prendi in grado i cangiati desiri.*

Boldogságos Szűz, nincs másban reményem,
hogy megsegít a bajban, csak tebenned;
ne hagyj el az utolsó pillanatban:
ne engem nézz, de azt, ki megteremtett,
és ha kezed a mélybe nyujtod értem,
hasonmás voltomért tedd, nem miattam.
Meduza kővé dermedtett s hivatlan
párák mégis gyötörnek:

Szűz, jámbor, tiszta könnyek
úrnője, töltsd szívem be, halhatatlan,
hogy legalább a végső bús kesergő
legyen ment földi sártól,
mint balgaságtól nem volt ment az első.

Boldogságos Szűz, ellensége dölyfnek,
hisz egy tövön rendeltettünk eredni:
könyörülj egy megkínzott, árva lelken!
Mert ha ilyen hiven tudtam szeretni
egy kis halandó port, maroknyi földet,
mint kell téged, tökéletes, szeretnem?
Ha nyomorult, silány soromból engem
föllemelsz szent kezeddel,
Szűz, megtisztulva vedd el,
mi nyelvemen van, s szívemen, s eszemben,
s a sóhajt, könnyet, lelkem új ígéit,
vezess méltóbb utakra,
és váltott vágyaim is mind tiéd.

*Il dì s'appressa, e non pòte esser lunge,
Sì corre il tempo e vola,
Vergine unica e sola;
E 'l cor or consciënza or morte punge!
Raccomàndami al tuo Figliuol, verace
Omo e verace Dio,
Ch'accolga 'l mio spìrto ultimo in pace.*

OSZK

Országos Magyar Könyvtár

Közel a nap és nem tarthat sokáig :
száll az idő sebessen,
Szűz, édes és egyetlen,
már vívom félelem s bánat tusáit.
Ki igaz ember s igaz Isten egyben,
ajánlj Fiadnak, adjon
békét, ha végső sóhajom lehellem.

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

MUTATÓ.

(Az olasz versek kezdősorai betűrendben. Zárójelben a magyar fordítás kezdősora.)

A piè de' colli, ove la bella veste (Hol földi tagjait oly égi szépen)	12— 13
Beato in sogno, e di languir contento (Kinek csak álma boldog és szeretne)	68— 69
Benedetto sia 'l giorno e 'l mese e l'anno (Áldott a nap, a hó, az év...)	38— 39
Cesare, poi che 'l traditor d'Egitto (Cézár, mikor a tisztelt főt fogadta).....	44— 45
Chiare, fresche e dolci acque (Üdítő, tiszta hullám)	46— 47
Dicemi spesso il mio fidato specchio (Tükröm gyakran jósolta közeledtét).....	106—107
Erano i capei d'oro a l'aura sparsi (Arany haja szétszóródott a szélben)	42— 43
Gia fiammeggiava l'amorosa stella (Keleten már lángolt a szerel emnek).....	24— 25
Gli occhi, di ch'io parlai sì caldamente (A szem, amelyről oly forrón daloltam)	88— 89
In qual parte del ciel, in quale idea (Mily idea az ég milyen körében).....	56— 57
Io mi rivolgo indietro a ciascun passo (Minden lépésnél vissza-vissza nézek).....	16— 17
Io son sì stanco sotto il fascio antico (Úgy elfáradtam sok-sok nemtelenség)	40— 41
Ite, rime dolenti, al duro sasso (Bús rímek, szálljatok a durva kőre).....	102—103
I'vo piangendo i miei passati tempi (Siratom elmúlt éveim, mikor csak).....	108—109
La sera desiâr, odia l'aurora (Várják az estét, gyűlölik a regget).....	76— 77

La vita fugge, e non s'arresta un' ora (Az élet elfut, vissza sohse fordul).....	80— 81
Lieti fiori e felici e ben nate erbe (Ti szerencsés füvek, boldog virágok).....	58— 59
L'ultimo, lasso, de' miei giorni allegri (Vég napjaim között, milyet keveset).....	100—101
Movesi 'l vecchierel canuto e bianco (Havas fejével indul az atyóka).....	18— 19
Nella stagion che 'l ciel rapido inchina (Midőn az ég gyorsan hajol nyugatra).....	32— 33
O bella man che mi dstringi 'l core (Ó, szívemet szorító szép kezecske).....	66— 67
Occhi miei, oscurato è'l nostro Sole (Jaj, szemeim, Napunk felhő mögé tűnt)e.....	82— 83
Onde tolse Amor l'oro, e di qual vena (Aranyát Ámor mily érből vehette).....	70— 71
Or che 'l ciel e la terra e 'l vento tace (Mikor az ég, a föld, a szél már néma).....	60— 61
Pace non trovo, e non ho da far guerra (Nincs békém s nem szítok háborúságot).....	54— 55
Passer mai solitario in alcun tetto (Veréb a háztetőn, erdőn a dámvad).....	74— 75
Perch' io t'abbia guardato di menzogna (A hazugságtól óvtalak serényen).....	30— 31
Per mezz' i boschi inospiti e selvaggi (Bátran lépek a félelmes vadonba).....	62— 63
Po, ben puo' tu portartane la scorza (Pó, gyorsfutású, dagadó vizednek).....	64— 65
Quand' io mio volgo indietro a mirar gli anni (Ha visszanézek szálló éveimre).....	92— 93
Quando 'l Sol bagna in mar 'l aurato carro (Midőn a Napszekér tengerbe gázol).....	72— 73
Quanto piu m'avvicino al giorno extremo (Minél közelebb ér hozzám a végső).....	22— 23

Quel rosignuol, che si soave piagne (A csalogány, mely oly búsan siratja)	98— 99
S' amor non è, che dunque è quel ch'io sento? (Ha nem szerelmet, akkor hát mit érzek?)	52— 53
Se lamentar augelli o verdi fronde (Ha madarak zokognak és morajlik)	84— 85
Se la mia vita dall' aspro tormento (Ha életem a kintól és a gondtól)	14— 15
Se mai foco per foco non si spense (Ha tűz a tüzet nem oltotta még el).....	28— 29
Sennuccio mio, benchè doglioso e solo (Sennuccióm, fáj, hogy itthagytad barátod)	86— 87
S' io avessi pensato che sì care (Ha tudtam volna, hány szívet vígasztal).....	90— 91
Solo e pensoso i più deserti campi (Magányosan, mélézó baktatással).....	26— 27
Son animali al mondo di sì altera (Sok állat van e földön, mely merészen).....	20— 21
Vago augelletto, che cantando vai (Kedves madár, ki énekelve repkedsz).....	104— 105
Valle, che de' lamenti miei se' piena (Ó völgy, ahol jajom gyakorta hangzott).....	94— 95
Vergine bella, che di Sol vestita (Boldogságos Szűz, csillagokkal ékes)	110— 111
Voi, ch' ascoltate in rime sparse il suono (Kik hallgatjátok szerteszórt dalokban).....	10— 11
Zefiro torna, e 'l bel tempo rimena (A szép időt a langy szél visszahozta).....	96— 97

TARTALOM.

(A magyar versek kezdősorai)

DALOK LAURA ÉLETÉBEN.

Kik hallgatjátok szerteszórt dalokban.....	10—11
Hol földi tagjait oly égi szépen.....	12—13
Ha életem a kintől és a gondtól.....	14—15
Minden lépésnél vissza-visszanézek.....	16—17
Havas fejével indul az atyóka.....	18—19
Sok állat van e földön, mely merészen.....	20—21
Minél közelebb ér hozzám a végső.....	22—23
Keleten már lángolt a szerelemnek.....	24—25
Magányosan, mélázó baktatással.....	26—27
Ha tűz a tüzet nem oltotta még el.....	28—29
A hazugságtól óvtalak serényen.....	30—31
Midőn az ég gyorsan hajol nyugatra.....	32—33
Áldott a nap, a hó, az év s az évnek.....	38—39
Úgy elfáradtam sok-sok nemtelenség.....	40—41
Arany haja szétszóródott a szélben.....	42—43
Cézár, mikor a tisztelt főt fogadta.....	44—45
Üdítő, tiszta hullám.....	46—47
Ha nem szerelmet, akkor hát mit érzek?.....	52—53
Nincs békém s nem szítok háboruságot.....	54—55
Mily idea az ég milyen körében.....	56—57
Ti szerencsés füvek, boldog virágok.....	58—59
Mikor az ég, a föld, a szél már néma.....	60—61
Bátran lépek a félelmes vadonba.....	62—63
Pó, gyorsfutású, dagadó vizednek.....	64—65
Ó, szívemet szorító szép kezecske.....	66—67
Kinek csak álma boldog és szeretne.....	68—69
Aranyát Ámor mily érből vehette.....	70—71
Midőn a Napszekér tengerbe gázol.....	72—73
Veréb a háztetőn, erdőn a dām vad.....	74—75
Várják az estét, gyűlölik a regget.....	76—77

DALOK LAURA HALÁLA UTÁN.

Az élet elfut, vissza sohse fordul.....	80— 81
Jaj, szemeim, Napunk felhő mögé tűnt.....	82— 83
Ha madarak zokognak és morajlik.....	84— 85
Sennucciom, fáj, hogy itthagytad barátod.....	86— 87
A szem, amelyről oly forrón daloltam.....	88— 89
Ha tudtam volna, hány szívet vigasztal.....	90— 91
Ha visszanézek szálló éveimre.....	92— 93
Ó völgy, ahol jajom gyakorta hangzott.....	94— 95
A szép időt a langy szél visszahozta.....	96— 97
A csalogány, mely oly búsán siratja.....	98— 99
Víg napjaim között, melyet keveset.....	100—101
Bús rímek, szálljatok a durva kőre.....	102—103
Kedves madár, ki énekelve repkedsz.....	104—105
Tükröm gyakran jósolta közeledtét.....	106—107
Siratom elmúlt éveim, mikor csak.....	108—109
Boldogságos Szűz, csillagokkal ékes.....	110—111

Kétnyelvű remek

Dante: AZ ÚJ ÉLET

Petrarca: DALOSKÖNYVE

La Fontaine: MESÉK

C. F. Meyer:
VÁLOGATOTT VERSEI

Hölderlin—Novalis
VÁLOGATOTT VERSEI

Molière: DON JUAN

Macaulay: TANULMÁNYOK

Előkészületben:

Rainer Mária Rilke: VERSEI

FRANCIA KÖZÉPKORI LÍRA

A XVII. SZÁZAD ANGOL KÖLTŐI

FRANKLIN-TÁRSULAT KIADÁSA

ARISTOPHANES VÍGJÁTÉKAI

ARANY JÁNOS műfordításai
Könyvkedvelők számára bibliapapíron

A görög irodalom s talán az egész világirodalom legnagyobb vígjátékírójának, a «Muzsák nevetlen gyermekének» remekművei Arany János klasszikus értékű fordításában.

A drámaírási klasszikusai mai
legjobb műfordítóink
közreműködésével előkészületben

SHAKESPEARE
GOETHE
SCHILLER
SHAW
MOLIÈRE

Kétnyelvű remekművek

Dante: AZ ÚJ ÉLET

Petrarca DALOSKÖNYVE

La Fontaine: MESÉK

C. F. Meyer

VÁLOGATOTT VERSEI

Hölderlin és Novalis

VÁLOGATOTT VERSEI

Molière: DON JUAN

Macaulay: NAGY FRIGYES

Előkészületben:

Rainer Maria Rilke: VERSEK

FRANCIA KÖZÉPKORI LÍRA

A XVII. SZÁZAD ANGOL KÖLTŐI

FRANKLIN-TÁRSULAT KIADÁSA

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

